

ЧЕТВЪРТИ ПЕРИОД (СЛЕД 1990 Г.)

Демократичните промени в Република България и новата външнополитическа обстановка налагат след 10 ноември 1989 г. решителни промени в състава и структурата на въоръжените сили, което се отразява на работата на военните окръжия по комплектуване с резервисти, запасни и техника-запас.

До 1989 г. мобилизационният капацитет на България надхвърля 2 милиона мъже.

След 1990 г. започват структурни трансформации. Наборната служба се заменя с кадрова/професионална, което е съпроводено с редуциране на Българската армия. Преходът в държавата и обществото, състоянието на въоръжените сили се отразява и на съществуващите военно-мобилизационни единици по места. Наблюдават се редица промени, нововъведения и реорганизации в структурите по военния отчет. Създават се така наречените „оперативни групи”, контролно-пропускателни пунктове (КПП) и контролно-технически пунктове (КТП) за изпълнение на поставените мобилизационни задачи.

Поради факта, че системата за военен отчет и мобилизация следва промените в административното деление на страната, се извършват следните трансформации:

- в бившите областни центрове се създават - **Областно военно управление**;
- в бившите окръжни градове задачите по военния отчет и мобилизацията се изпълняват от щатно изградени **оперативно-технически групи (ОТГ)**.

От 1991 г. Оперативно-техническите групи в областните градове преминават по нов щат и тяхното наименование е „**Районни военни управления**” (РВУ), като структурата и задачите им се запазват. Тази структура на РВУ се запазва до 1996 г., когато преминават по нови щатове и приемат наименованието „**Военно окръжие**”. През същата година Районно военно управление-София се преименува във Военно окръжие - София. **От 2000 г.** то е изключено от състава на Зонално военно управление - София и преминава на пряко подчинение на Управление „Личен състав” към Генералния щаб, като запазва щатната си структура. През 2003 г. окръжието се разформирова и се създава новата структура на ВО - София, в чийто състав на подчинение минават четири регионални военни сектора: София, Благоевград, Кюстендил и Перник.

През 2003 г. 37-те Военни окръжия са реорганизиранат, като се сформират **Столично военно окръжие и 8 регионални военни окръжия: ВО - София, Стара Загора, Сливен, Варна, Русе, Плевен, Враца и Пловдив**, а останалите областните военни окръжия се трансформират в „**Регионални военни сектори**” (РВС).

През 2008 г. в осемте военни окръжия се създават функционални сектори – по набиране на кандидати и по военния отчет.

Като резултат личният състав е намален от 1868 души на 401 души, от които 69 са офицери.

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТРАЛНО ВОЕННО ОКРЪЖИЕ ЕТАПИ В ИЗГРАЖДАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ЦЕНТРАЛНО ВОЕННО ОКРЪЖИЕ.

След преминаване към интегриран модел на функциониране на МО с щаб на отбраната се създава **Централно военно окръжие**, чиито цели са свързани с формирането и реализирането на политиките по комплектуването на личния състав и техниката, както и с командването и управлението на военните окръжия.

Централно военно окръжие е създадено на 01.07.2011 г. на основание Постановление на Министерския съвет № 135/12.05.2011 г. и МЗ № ОХ-318/27.05.2011 г. относно извършване на организационно-щатни промени в структури на пряко подчинение на министъра на отбраната.

Създаването на Централно военно окръжие (ЦВО) е в отговор на предизвикателствата, породени от събития с историческа значимост в най-новата ни история.

Преминаването към интегриран модел на функциониране на Министерство на отбраната (МО) и Щаб на

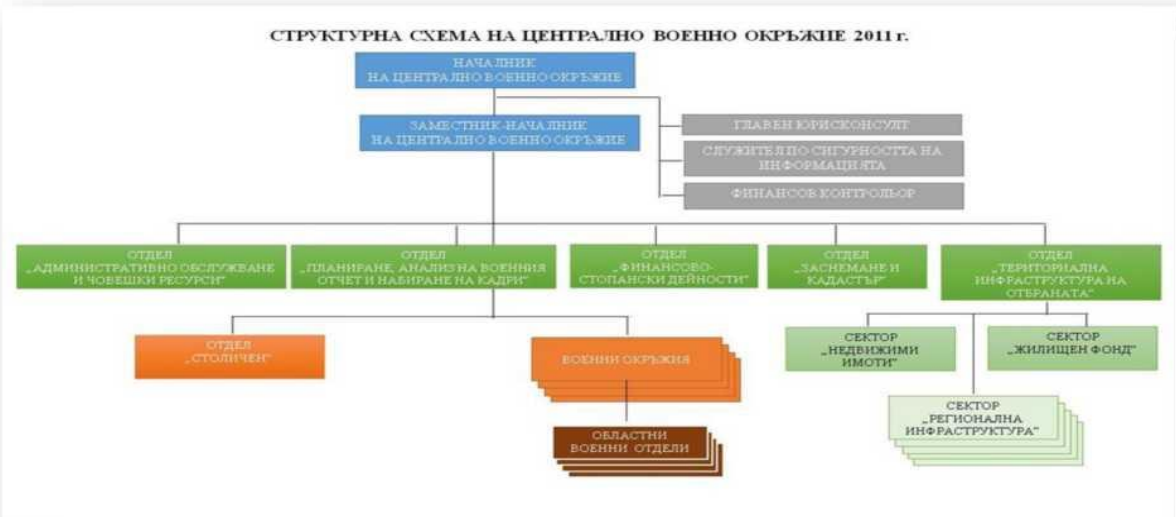
отбраната налага необходимост от създаване на организационна структура за формиране и реализиране на политиките по комплектуване на военните формирования и структурите по чл.50, ал.2 от ЗОВСРБ с ресурси от националното стопанство, както и за единно командване и управление на военните окръжия.

В изпълнение на заповед на министъра на отбраната № ОХ-318/27.05.2011 г., от 01.07.2011 г. всички военни окръжия се реорганизируют и преподчиняват: от началника на щаба по осигуряване и поддръжката - на началника на новосъздаденото Централно военно окръжие.

Създадено като военно формирование от въоръжените сили, Централно военно окръжие е структура на пряко подчинение на министъра на отбраната, което организира и осигурява: комплектуването на въоръжените сили с личен състав и техника за мирно и военно време, социалната адаптация на военнослужещите при освобождаване от военна служба и за осигуряване на успешен преход към гражданската сфера, воденето на военния отчет на българските граждани и техниката, административното обслужване на управлението и охраната на имотите на Министерството на отбраната, експлоатацията на жилищния фонд, провеждането на геодезическите измервания и заснемания, създаването и поддържането на специализирани карти.

За изпълнение на мисията си ЦВО през 2011 година има следната структура:

- **Ръководство на ЦВО:** началник, заместник-началник, служители на пряко подчинение на началника;
- **Шест отдела.**

За „началник на Централно военно окръжие” е назначен полковник Стоян Стаматов. Той е изпълнявал длъжността „началник на отдел-Резерв на въоръжените сили” в Министерство на отбраната на Българската армия.

Съгласно Постановление № 135 на Министерския съвет от 12.05.2011 г. за приемане на Устройствен правилник на Министерство на отбраната, за новосъздаденото военно формирование е предвиден щат от 622 бройки в съответствие с длъжностното разписание. Започват да **функционират 8 военни окръжия и 27 областни военни отдела.**

На Централно военно окръжие се преподчиняват следните военни окръжия, като запазват в състава си *военните сектори*, които се преобразуват в **областни военни отдели**:

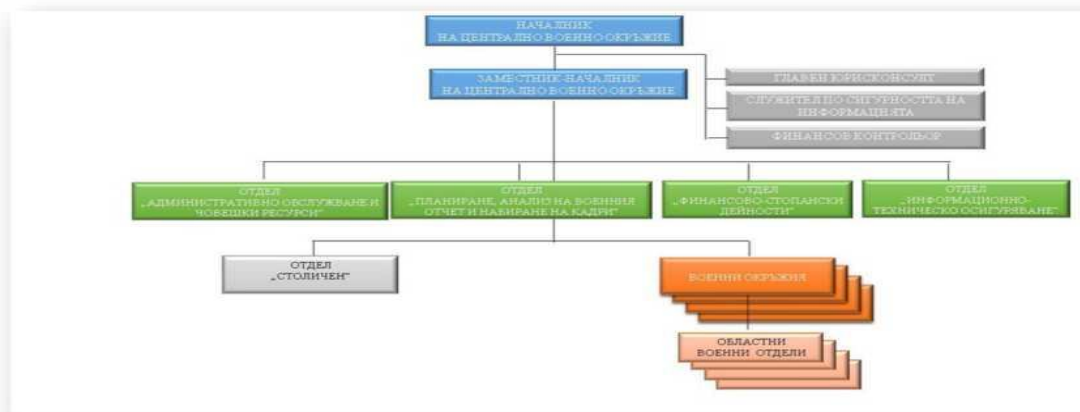
1. Военно окръжие София със зона за отговорност областите София, Благоевград, Перник и Кюстендил;
2. Военно окръжие Пловдив със зона за отговорност областите Пловдив, Пазарджик и Смолян;
3. Военно окръжие Стара Загора със зона за отговорност областите Стара Загора, Хасково и Кърджали;
4. Военно окръжие Сливен със зона за отговорност областите Сливен, Ямбол и Бургас;
5. Военно окръжие Варна със зона за отговорност областите Варна, Шумен и Добрич;
6. Военно окръжие Русе със зона за отговорност областите Русе, Силистра, Разград и Търговище;
7. Военно окръжие Плевен със зона за отговорност областите Плевен, Велико Търново, Габрово и Ловеч;
8. Военно окръжие Враца със зона за отговорност областите Враца, Монтана и Видин.

ЦЕНТРАЛНО ВОЕННО ОКРЪЖИЕ В ПЕРИОДА 2011-2015 ГОДИНА

В резултат на проведения **през 2013 г.** преглед на структурите на въоръжените сили в Централно военно окръжие се провеждат организационно-щатни промени, свързани с оптимизиране на организационни структури и преодоляване на дублиране на функции в Министерство на отбраната (МО).

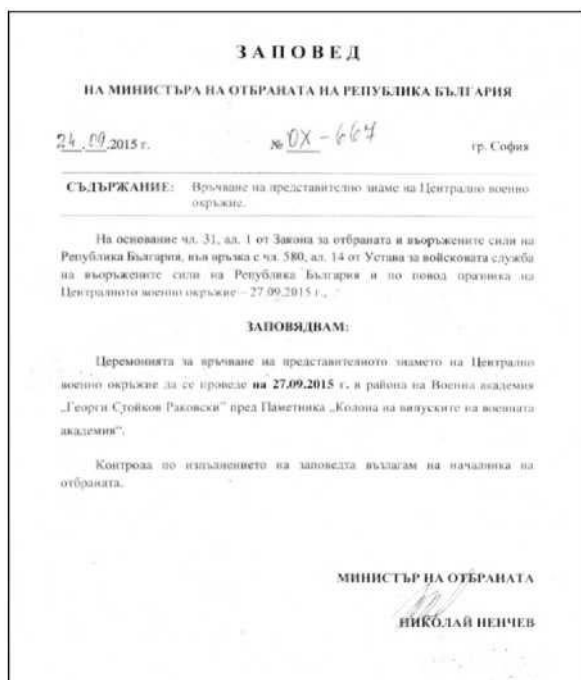
Дейностите управление на военна инфраструктура, инвестиционна политика, строителство и жилищна политика на МО се извеждат и функциите на отдел „Заснемане и кадастър” и на отдел „Териториална структура на отбраната” от Централното военно окръжие и преминават в преструктурираната главна дирекция „Инфраструктура на отбраната” в МО.

От 2014 година Централно военно окръжие има нова структура:

През м. април 2015 г. длъжността началник на Централно военно окръжие е приета от полковник Георги Петков. От 1 юли 2015 г. Централно военно окръжие е с нова структура, като в състава му влизат 26 военни окръжия и 2 отдела - „Столичен” и „София-област”, както и 265 офиса за военен отчет в общините, а заедно с районите - 298.

На 27 септември 2015 г., по случай 135-годишнината от обособяване на самостоятелни длъжности по военния отчет на българските граждани, на Централно военно окръжие официално е връчено представително знаме - символ на светостта на делото на предшествениците, на високия боен дух и морални ценности, на верността към народа и Родината.

Получаването на представително знаме е доказателство за авторитета, който изграждат военните окръжия в обществото, за тяхната роля за сигурността и отбраната на държавата, за утвърждаването им като уважавана институция в държавната и местна администрация и в неправителствените организации с дейност в областта на сигурността и отбраната.

Централно военно окръжие се реорганизира отново от 01.07.2018 г., като му се подчиняват създадените 6 военни окръжия I степен - Варна, Плевен, Пловдив, Русе, София и Стара Загора и 21 военни окръжия II степен - Благоевград, Бургас, Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Добрич, Кърджали, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Разград, Силистра, Сливен, Смолян, Търговище, Хасково, Шумен и Ямбол.

С цел утвърждаване на възприетия тристепенен модел на управление, от 28.01.2019 г. организационната структура на ЦВО придобива следния вид: Ръководство, Щаб на ЦВО, 6 военни окръжия I степен и 21 военни окръжия II степен.

Последната реорганизация на ЦВО се осъществява считано от 01.09.2021 г. Същата е насочена към оптимизиране на възприетия тристепенен модел на управление: **Централно военно окръжие - Военно окръжие I степен - Военно окръжие II степен**. С настоящата реорганизация се обособяват сектор „Правно осигуряване и обществени поръчки“ в Централно военно окръжие, а във военни окръжия I степен:

- сектор „Военен отчет и комплектоване на резерва на въоръжените сили“;
- сектор „Личен състав, набиране на кандидати и адаптация“.

През **м. април 2023 г.** длъжността началник на Централно военно окръжие” е приета от полковник Павлин Велков, който до тогава изпълнява длъжността началник на Военно окръжие I степен - София.

През **м. март 2024 г.**, полковник Павлин Велков сдава длъжността началник на Централно военно окръжие на полковник Георги Георгиев, който до момента изпълнява длъжността началник на Военно окръжие I степен - Варна.

Това е и настоящата структурна органиграма на ЦВО към 2024 г.

С така извършените щатни промени в Централно военно окръжие се дава **по-голяма самостоятелност на военните окръжия**, което води до по-големи отговорности, от една страна и до укрепване на капацитета и ролята на военните окръжия, от друга страна.

Функциите и задачите на Централно военно окръжие са законодателно и нормативно определени в Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ), Правилник за прилагане на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закон за резерва на въоръжените сили на Република България (в сила от 10.06.2012 г.), Правилник за прилагане на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България (в сила от 17.07.2012 г.), Наредба за военния отчет на българските граждани и техника за мирно и военно време (в сила от 07.08.2012 г.), Наредба за условията и реда за провеждане на мобилизация, Наредба за отсрочване на запасни и техника-запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация, Наредба № Н-29 от 2010 г. за условията и реда за адаптация на военнослужещите от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия при освобождаване от военна служба, Наредба за условията и реда за разкриване и осигуряване дейността на курсове по начална и/или специална военна подготовка във висшите училища и за подготовка на учениците в средните училища, Кодекс на труда, нормативни и административни актове на министъра на отбраната.

Централно военно окръжие организира и осигурява комплектуването на въоръжените сили с личен състав и техника в мирно и военно време, популяризиране на военната професия, набирането и подготовката на български граждани, свързана с отбраната на страната, воденето на военния отчет на български граждани и техника, социалната адаптация на освободените от военна служба военнослужещи, извършването на административно обслужване и услуги на гражданите.

ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ „БЪДИ ВОЙНИК“:

През 2019 година Министерство на отбраната на Република България организира и проведе национална информационна кампания за популяризиране на военната професия под надслов „Бъди войник“. Кампанията беше обявена със заповед на министъра на отбраната № ОХ-131/05.02.2019 г., изменена със заповед № ОХ-542/07.06.2019 г.

Приоритет за Централно военно окръжие е именно участието в информационната кампания „Бъди войник“. Поставените цели са да се популяризира военната професия сред обществеността, да се утвърди позитивния привлечени кандидати за военна служба.

Началото на кампанията бе в град Стара Загора в началото на месец февруари. През 2019 г. в периода февруари - ноември са проведени 31 събития.

Статичният показ на техника и въоръжение, както и демонстрацията на бойни умения и техники се организира и проведе от Сухопътните войски, Военновъздушните сили, Военноморските сили, Съвместно командване на специалните операции и служба „Военна полиция“, според дислокацията на военните формирования в съответния град и възможностите на структурите.

Военните окръжия имат водеща роля в процеса на популяризация на кампанията сред обществеността и училищата. Традиционно добри са взаимоотношенията между военните окръжия и Регионалните управления на образованието, както и с училищните ръководства. Тези взаимоотношения са резултат от сътрудничеството при организирането и провеждането на подготовката на българските граждани в средните училища по отбраната на страната.

Част от тази подготовка премина под формата на единни комплексни занятия с учениците, проведени по време на събитията от кампанията.

През 2019 година кампанията „Бъди войник“ завършва в град Велико Търново. Последното събитие за 2020 година е в град Кърджали.

За популяризиране на кампанията „Бъди войник“ военните окръжия осъществиха контакти с местните електронни и печатни медии. Всяко събитие включва развръщане на информационни щандове и провеждане на борси за набиране на кандидати за войници и матроси.

Създадоха се 12 представителни екипи от военните окръжия в страната за участие в информационните борси за набиране на войници и матроси, необходими за въоръжените сили на Република България. Информационните щандове на организирания бори за кампанията „Бъди войник“ са осигурени от Централно военно окръжие и получават много висока оценка от респондентите.

На 09 април 2019 г. Шумен бе домакин на национална информационна кампания „Бъди войник“. Областният град бе седмият по ред град от кампанията. В събитието взеха участие представители на Военноморските сили, Сухопътните войски, Военновъздушните сили, Силите за специални операции, Националната гвардейска част и Служба „Военна полиция“.

Пред зала „Арена Шумен“ бяха представени образци военна техника, въоръжение и оборудване на Сухопътните войски. Информационната борса и показът на въоръжение, техника и оборудване бяха посетени от около 2500 жители и гости на града.

Концертът на Представителния ансамбъл на Въоръжените сили и Представителния духов оркестър на Военноморските сили, с участието на клуб за народни танци „Задявка“, танцови формации „Танцувалня“, „WOW“ и поп изпълнителката Крисияна Ивайлова от Шумен се състоя в зала „Арена Шумен“. Присъстваха близо 2200 души. Събитието завърши с народни танци и заря пред зала „Арена Шумен“.

През 2020 г. са организирани и проведени 12 (дванадесет) информационни борси в градовете: Добрич (25.09.2020 г.), Казанлък (29.09.2020 г.), Карлово (29.09.2020 г.), Безмер (05.10.2020 г.), Бургас (06.10.2020 г.), Тургакан (08.10.2020 г.), Самоков (12.10.2020 г.), Видин (13.10.2020 г.), Монтана (14.10.2020 г.), Велики Преслав (16.10.2020 г.), Пловдив (19.10.2020 г.) и Кърджали (20.10.2020 г.), както и участие в международно изложение „Хемус 2020“.

Много добри резултати са отчетени в Сливен, Ловеч, Пловдив, Карлово и Асеновград. По време на кампанията кандидатите се информираха за обявените вакантни длъжности в заповедите министъра на отбраната и в обявите на командирите на съответните военни формирования. Запознаваха се с военната професия и възможностите за личностно и професионално развитие, които тя предоставя, за заплащането и условията, в които тя се осъществява. Централно военно окръжие и военните окръжия чрез своите представители за връзки с медиите дадоха интервюта, отговориха на журналистически въпроси за службата в Българската армия, изискванията към военнослужещите и морално-волевите качества, които трябва да притежават привличаните кандидати за военна служба.

Централно военно окръжие продължи изпълнението на целите на кампанията и през 2020-2021 година, при отчитане на създалата се извънредна епидемична обстановка, свързана с повишена заболяемост от коронавирус COVID-19 в страната.

Комплексни занятия с ученици:

Централно военно окръжие и военните окръжия организират и участват в провеждане на подготовката на гражданите в средните училища.

Освен провежданите в средните училища занятия, се организират комплексни занятия, които предизвикват значителен интерес. Учениците имат възможност да посещават военни формирования, висши военни училища и военноисторически музеи, където се запознават с военна техника и въоръжение, екипировка и оборудване, с историята и съвременните предизвикателства пред Българската армия и системата за сигурност. Наблюдението на ежедневната дейност на военнослужещите – учебни тренировки, демонстративни стрелби и бойни умения предизвикват интерес сред подрастващите.

Комплексните занятия преминават в практически. През месец април 2017, 2018 и 2019 година на територията на Националния ученически учебен център по военно обучение и спасителни дейности в село Широко поле, област Кърджали се проведеха практически занятия с ученици в девети и десети клас. Те бяха организирани от Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва (СОСЗР) в партньорство с Министерството на отбраната и Министерството на образованието и науката. Целта на тези занятия е повишаване на родолюбивото и военно-патриотичното възпитание на младежите, изграждане на умения и способности за адекватни действия в случаи на природни и стихийни бедствия, промишлени аварии и катастрофи, както и формиране на морални и психически качества за преодоляване на трудности от различен характер.

Състезания по стрелба с въздушна пушка бяха съпроводени с голямо вълнение и интерес от страна на участващите в тях и техните съученици. Учениците обядваха по армейски, като опитваха традиционната фасул чорба.

Съюзът на офицерите и сержантите от запаса и резерва участва и при изграждането на клубовете „Млад приятел на Българската армия“ в средните училища, с което се подпомогна цялостния учебно-възпитателен процес в училищата.

През 2020 г. подготовката на гражданите в средните училища на страната бе прекратена до приемане на нова нормативна уредба съгласно промените в Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

През 2023 г. с ПМС № 66 от 3 май е приета Наредба за условията и реда за организиране, провеждане и осигуряване обучението на българските граждани за защита на Отечеството, с което се възобнови обучение на български граждани със статус на ученици за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили в двата етапа за придобиване на средно образование вече в 10 и 11 клас.

Военни игри с ученици от средното училище:

През 2019 - 2021 година се организираха и военни игри под надслов „Бъди войник“.

Тази инициатива се превърна в иновативен метод за провеждане на единни комплексни занятия – част от подготовката на гражданите в средните училища, свързана с отбраната на страната.

В игрите премериха сили, бързина и ловкост ученици от седми, осми, девети и десети клас от пет училища в Търговище. Игрите протекоха под формата на щафетно бягане с препятствия и изпълнение на определени задачи - превръзка за спиране на кръвотечение в полеви условия под ръководството на представителите на Български младежки Червен кръст - Търговище.

Учениците в отборната и индивидуална надпревара по стрелба с лък участваха в приключението, благодарение на школа „Вълкашин“ - гр. София, тренъорите на която ги обучаваха и подпомагаха.

Отличените при организацията военнослужещи и цивилни служители са награждавани със „Сувенирен нож АК-47“, „Плакет на Централно военно окръжие“ и „Грамота“.

През месец май 2021 година, Военно окръжие - Търговище организира редица мероприятия, с цел популяризиране на военната професия сред подрастващите и утвърждаване на позитивния образ на Българската армия в съзнанието на младите хора. Любителите на предизвикателства премериха сили, ловкост и бързина във военни игри „Бъди войник“.

По традиция, на отличилите се в призовата тройка бяха връчени купи, медали, грамоти, раници и тениски с логото на Централно военно окръжие. За първа година бяха раздадени и отборни предметни награди – топки.

Със съдействието и подкрепата на Общините Търговище и Омуртаг, в. ф. 54060 - гр. Шумен, Военно окръжие - Шумен, Български младежки червен кръст - Търговище, участваха отбори с представители на девет средни училища от област Търговище. Игрите протекоха като щафетно бягане с препятствия и изпълнение на определени упражнения.

Представителите от Национален военен университет „Васил Левски“ - Велико Търново, в частност Факултет по артилерия, противовъздушна отбрана и комуникационни и информационни системи - Шумен предоставиха учебни автомати „Калашников“ АК-47 и оказаха съдействие на учениците при разглобяване и сглобяване на оръжието на един от центровете в състезанието.

Един срещу друг в две възрастови групи премериха сили, ловкост и бързина общо двадесет и два отбора, представители на тринадесет училища от област Търговище. Те преминаваха по разрушен мост и през лабиринт, тунел и траншея. Преодоляваха препятствия и стена, разглобяваха и сглобяваха автомат „Калашников“ АК-47. Приложиха умения и знания по ориентиране в търсене на десетте букви от мотото на военните игри „Бъди войник“.

В бъдеще трябва да продължи провежданата подготовка на учениците от средните училища, като се търсят възможности за включване на повече практически елементи в обучението. При необходимост може да се извършат промени в нормативната уредба, регламентираща дейността.

144 години от учредяването на длъжностите „Окръжни воински началници“

В периода 24-27 септември 2024 г., в к. к. „Св. св. Константин и Елена“ - гр. Варна се проведе семинар на началника на Централно военно окръжие по случай 144 години от създаването на военните окръжия в страната. Тържествената церемония се проведе в зала „Вапцаров“ на Висшето военноморско училище „Никола Йонков Вапцаров“, на която присъстваха: заместник-кметът на Община Варна – господин Илия Коев, заместник-началникът по учебната и научната част на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ – капитан I ранг Калин Калинов, командирът на Военноморска база Варна – капитан I ранг Борислав Великов, полковник Цветан Цветков, началник на отдел „Окомплектоване с личен състав“ в дирекция „Управление на човешките ресурси“ - МО, полковник Цветалин Цветанов – директор на регионална служба „Военна полиция“, представители на местната власт и дирекциите на Министерството на отбраната. Със заповеди на Министъра на отбраната, Началника на отбраната и Началника на Централно военно окръжие бяха наградени военнослужещи и цивилни служители от Централно военно окръжие и военните окръжия в страната. Повишени бяха двама и военнослужещи – съответно от Централно военно окръжие и Военно окръжие II степен - Търговище.

Началникът на ЦВО – полковник Георги Георгиев благодари на личния състав на Централно военно окръжие и военните окръжия/отдели и офиси за военен отчет за техния професионализъм, отговорност и всеотдайност при изпълнение на служебните им задължения. Пожела на всички служители и техните семейства крепко здраве, професионални творчески успехи и лично щастие.

По случай празника бяха получени поздравителни адреси от:

- министъра на отбраната, Атанас Запрянов;
- командира на Военноморските сили, контраадмирал Кирил Михайлов;
- началника на Военна академия „Г. С. Раковски“, генерал-майор Стайко Прокопиев;
- началника на Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“, флотилен адмирал, професор, доктор на военните науки Боян Медникаров;
- началника на Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“, бригаден генерал Юлиан Радойски;
- командира на 61 Стрямска механизирана бригада, бригаден генерал Маргарит Михайлов;
- директора на регионална служба „Военна полиция“, полковник Цветалин Цветанов;
- началника на Военно-географска служба, полковник Светослав Църовски;
- изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Военни клубове и военнопочивно дело“, господин Иван Кожухаров;
- директора на Националния военноисторически музей, доц. д-р Соня Пенкова.

Военните окръжия в състава на Централно военно окръжие допринасят за запазването и утвърждаването на воинските исторически традиции, за патриотичното възпитание на младите поколения, за тяхното обучение и развитие на чувството за национална принадлежност, за мотивацията им и за изпълнението на гражданския им дълг към Република България.

Централно военно окръжие и подчинените военни окръжия имат прякото и непосредствено **взаимодействие с централната и местната власт по въпросите на мобилизацията и резерва** и по други важни въпроси, отнесени към укрепването на националната сигурност.

